

29ste JAARGANG - NUMMER 2 - 2017

APRIL - MEI - JUNI

GIDSENKRING LANGE NELLE OOSTENDE

OPROEP: bezorg je mailadres aan onze secretaris, zodat je bij wijzigingen in de programmatie/activiteiten asap verwittigd kunt worden: patricia.veris@skynet.be

IN DIT NUMMER

35	Voorwoord	Marc Loy
38	Activiteiten zomer & najaar 2017	Redactie
43	Gelezen & gehoord & opgemerkt	Redactie
48	De Société Littéraire	Marc Loy
50	Opeising klokken WOI Oostende	Georges Ruys
53	Wat een gids l(ij/ei)den kan ...	Patrick Moerman
55	Verwijderen explosieven haven eind 1944	Frank Goeminne
59	't Leven op de maalboten 1967-1977 dl. 2	Arne Pyson

BEZOEK OOK ONZE WEBSITE
www.gidsenkringoostende.be

STEUNENDE LEDEN

Angilis D.
Barbe A.
Comeyne Boudewijn
De Poerck R.
Degelin-Selis L.
Dumarey Roger
Francier J. -Deman
Geldhof Ronny
Ghesqu re Martha
Leeuwerck Marcel
Lingier A.
Plasschaert Rafael
Rosseau Christianne
Slabbinck Bart
Taelman E.
Van Hove Yasmina
Verborgh Johan
Versluys Willy

Driemaandelijks blad van de Oostendse
GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
29ste jaargang
Nummer 2
April - mei - juni 2017

Coverblz.. met foto's Marc Loy & Dirk Beirens

Colofon

Voorzitter: Marc Loy

Verantwoordelijke uitgever:
Marc Loy
Albert I - Promenade 3 / 21
8400 Oostende

Eindredactie, vormgeving en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

De medewerkers aan dit blad zijn zelf
verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.

Overname van artikels/bijdragen **zonder
uitdrukkelijke copyrightvermelding**
mag mits bronvermelding.

Dispatching:
Tel. 059 80 73 81
e-mail: info@oostendeahoy.be

Rekeningnummer:
Gidsenkring Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 15€ per jaar.
Buitenland: 20€
Gezinskaart: 20€ (2 gezinsleden)
Steunend lid: vanaf 25€ (2 gezinsleden)

Website: www.gidsenkringoostende.be

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

Waarom wij wellicht wel wuiven!

Je ziet het zelden nog wel eens bij bepaalde sportieve disciplines of mobiele beroepen: de kameraadschappelijke, bescheiden groet bij het elkaar kruisen. Tourzeilers en motorrijders doen het, net als de meeste bus- en autocarchauffeurs of camioneurs. En bij elkaar passerende gidsen-in-functie is dit meestal ook zo. Met die wederzijds opgestoken hand wordt, stilzwijgend, telkens opnieuw de gelofte van herkenning, kameraadschap en onvoorwaardelijke solidariteit in geval van nood hernieuwd.

Maar waarom wuiven zo velen van ons onbevangen en impulsief naar totaal onbekenden aan boord van een toevallig passerend vaartuig. En vice versa. En wereldwijd? Meestal gaat het dan om een kortstondig, onverwacht en eenmalig dwarsen van elkaars levenswegen: de fietser langs het kanaaljaagpad en de binnenschipper, de flaneurs op het staketsel en passerende jachtlui of vissers; de kaaiwandelaars en de cruise- of ferry passagiers op het scheepsdek.

De meestal non-verbale communicatie beperkt zich veelal tot een ingetogen en bescheiden (terug)wuiven, maar manifesteert zich ook wel eens tot een enthousiast wapperen met de armen, soms nog geaccentueerd door enig gejoel.

Vanwaar die onbestemde drang om van op de oever wildvreemden op het water te groeten? Ja, waarom? Beide partijen hebben in de meeste gevallen geen enkele familiale, professionele of emotionele band. Ze zouden elkaar op straat, en passant, zeker niet groeten, laat staan helpen, maar heffen nu wel enthousiast de arm naar de anonieme voorbijvarende medemens!

Wil de vastelander alleen maar vriendelijk zijn? Wil hij/zij met zijn/haar groet misschien in gedachten een stukje mee-reizen? Getuigt die geste van enig leedvermaak omdat hijzelf straks tenminste van alle gevaren van de zee en haar ziekte gespaard zal blijven? Is al dat wederzijds gezwaai de rituele uitdrukking van het gevoel van veiligheid versus gevaar? Of misschien wil de oeverloper de scheepeling alleen maar woordeloos een goede vaart toe wapperen? Het blijft toch een raar dier, de mens!

Marc Loy
Voorzitter

Overlijden

Op 11 februari 2017 overleed op 55-jarige leeftijd mevrouw **Gianna Fattizzo**, echtgenote van Vincent Duflou, gids Lange Nelle van de eerste lichter.

Op 21 februari 2017 overleed op 83-jarige leeftijd mevrouw **Betty Schroé**, moeder van Luc Schram, gids Lange Nelle.

In naam van alle leden en gidsen biedt de redactie haar blijken van oprecht medeleven aan de getroffen familie aan.

Mercator terug naar en op zijn vertrouwde ligplaats (eind maart 2017)

Foto's Rudy Laforce

LIDMAATSCHAP 2017

Het lidmaatschap 2017 gaat in op 1 januari 2017 en houdt in: ons driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en wetenschappelijke bijdragen en deelname (gratis of tegen verminderde prijs) aan onze voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen. **Als exclusief extraatje krijgt u het waardevolle jaarboek 2017.**

Het lidmaatschap voor 2017 bedraagt:

- gewoon lid: 15 euro (buitenland 20 euro);
- gezinskaart: 20 euro;
- steunend lid: vanaf 25 euro.

De bijdrage kan worden overgeschreven met het ingesloten formulier op bankrekening **BE91 3800 0491 8476** van Gidsenkring Lange Nelle Oostende vzw, Christinastraat 67 in 8400 Oostende

Als het leveringsadres verschilt van het adres van de opdrachtgever, wil dit adres vermelden in de mededeling. **Leden met gezinskaart en steunende leden kunnen telkens met 2 personen aan de verscheidene activiteiten deelnemen.**

HERINNERING

JAARBOEK 2016 voor de leden die lid waren in 2016

Leden 2016 kunnen op vertoon van hun lidmaatschapskaart 2016 of andere legitimatie het jaarboek **'Waterlopen in West-Vlaanderen'** van **Johan Termote** vanaf **1 april** ophalen bij **Azuriet Reizen, Kastanjelaan 3 - 8400 Oostende.**

Het boek kan ook, mits voorafbetaling van €4, op rekeningnummer **BE91 3800 0491 8476** t.n.v. Gidsenkring Lange Nelle vzw, met vermelding "Jaarboek 2016" opgestuurd worden aan de 2016-leden. Extra exemplaren, prijs 10 euro (exclusief verzending) kunnen besteld worden bij Etienne Pitteljon via etienne.pitteljon@skynet.be

ZATERDAG 23 SEPTEMBER 2017:

MARITIEME WANDELING IN BRUGGE

o.l.v. Joris Surmont

De wandeling (met korte drankpauze) is uiteraard helemaal gericht op de bloei van de middeleeuwse haven, haar verval en revival in de 17de eeuw en het ontstaan van Zeebrugge.

Parcours: Sasplein, Brasserie Du Phare (start) - Godshuis 'De Schiptjes' - OLV ter Potterie (niet binnen) - Hotel di Medici - St Gilliskerk (binnen beperkt tot de Trinitariërs en Capiteyn Janssins) - Oosterlingenplein - Woensdagmarkt - Jan van Eyckplein - Biskajerplein - Kraanplein - Vlaamingstraat - Grote Markt - Philip Stockstraat - Burg - Vismarkt - Steenhoudersdijk - Meestraat - Hoogstraat - Verversdijk - Spinolarei - Jan Van Eyckplein

Langsheen het genoemde traject (+/- 6km) wordt gefocust op historische figuren, gebouwen en pleinen in relatie met het maritieme en minder op de aspecten die aan bod komen tijdens een klassieke rondleiding.

Joris Surmont (°1954) volgde eerst een opleiding aan de Visserijschool John Bauwens en werd daarna technicus aan boord van IJslandvaarders. Vervolgens studeerde hij bij de Marine en werkte als technisch officier aan de fregatten en bij de Aankoopdienst. Hij gaf ook les in Brugge en aan het Navigo. Hij is ook gids.

Brugge rond 1649 door Joan Blaeu in de Atlas van Loon

Afspraak: 14.30 uur stipt aan de **Brasserie Du Phare** aan het Sasplein 2 (zie plan hierboven rechts) en einde op het Jan van Eyckplein, waar je de bus kunt nemen naar de startplaats of het station.

Duur 2u.30m. - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris liefst 8 dagen op voorhand.
op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

VRIJDAG 20 OKTOBER 2017: OOSTENDE EN HAAR MINISTERS

geïllustreerde lezing door Michel de Wit

Wist je dat ten tijde van Leopold II een geboren Oostendenaar premier was? Ook in de verdere Belgische geschiedenis passeerde, tot op vandaag, regelmatig een Oostendenaar met ministeriële verantwoordelijkheid de revue.

Tijdens deze lezing zien we hoe lokale en nationale politiek elkaar wederzijds beïnvloeden en zo letterlijk en figuurlijk de stad vorm geven. Boeiende verhalen, verrassende anekdotes en interessante politieke personages geven een andere invalshoek op de ontwikkeling van Oostende.

Afspraak: 19.30 uur Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende

Maximaal 25 personen - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris, liefst 8 dagen op voorhand.

op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

JUNI 1992

Graffiti in de Duinenstraat ter hoogte van de voormalige brug van het Domein Prins Karel. Eerbetoon 'Still alive' aan kunstenaar **Keith Haring** (Reading (Pennsylvania), 4 mei 1958 – New York, 16 februari 1990) van een onbekende (?) fan.

(dia D. Beirens)

DINSDAG 28 NOVEMBER 2017:

BEZOEK KLOOSTER 'ZONNELIED'

(kan niet in het weekend!)

o.l.v. Marc Felix

Het monasterium 'het **Zonnelied**' in de Mariakerkelaan werd tussen 1957 en 1967 ontworpen door ir. architect Paul Felix. Dit religieus complex betekent een hoogtepunt in het oeuvre van ir. architect Paul Felix (1913-1981). Zijn zoon ir. architect Marc Felix is bereid ons rond te leiden op zaterdag 25 november 2017. Hij zal het o.a. hebben over de bouwgeschiedenis van het slotklooster en de tijdloze architectuur van een van de iconen van het naoorlogse modernisme in Vlaanderen en de recente restauratieprojecten.

Een stukje geschiedenis

Op 3 juni 1862 komen zes zusters vanuit het clarissenklooster te Brugge zich vestigen in Oostende. De zusters wonen in een geschonken huis en er worden enkele aanpalende woningen aangekocht en tot klooster omgebouwd. Na de oorlog staan de zusters voor de keuze: ofwel veel geld investeren in het restaureren van hun bouwvallige woonst, met een bedenkelijk resultaat, ofwel een nieuwbouw realiseren op een andere locatie. Uiteindelijk kiezen ze voor het tweede en in 1957 wordt even buiten Oostende met de bouw van een klooster gestart. Het resultaat

is buitengewoon. Door een uitstekende samenwerking tussen architect Paul Felix en de toenmalige abdis slaagt men erin om de eigen spiritualiteit van eenvoud en verbondenheid met de natuur via de architectuur uit te drukken. Het licht is overal overdadig, maar beredeneerd aanwezig. Er is een voortdurende openheid op de natuur, door de talrijke tuintjes, waardoor binnen en buiten bijna in elkaar overvloeien. Om geen roepingen te moeten weigeren wegens plaatsgebrek, worden in 1965 uitbreidingswerken uitgevoerd die in 1967 voltooid worden.

(<http://www.clarissen.be/page/zusters-clarissen-oostende>)

Afspraak: 10.30 uur Klooster - Mariakerkelaan 212 - 8400 Oostende

Maximaal 25 personen - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris, liefst 8 dagen op voorhand.

op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

ZOMERWANDELINGEN 2017 GEORGANISEERD **DOOR TOERISME OOSTENDE**

De wandeling (duur 2 uur) is gratis maar **reservatie vooraf via Toerisme Oostende is verplicht**. (aantal deelnemers beperkt tot 25) Dat kan telefonisch op het nummer 059 70 11 99 of via e-mail naar info@visitoostende.be. Gidsenkring Lange Nelle is niet aansprakelijk voor mogelijke fouten en/of wijzigingen in de onderstaande programmatie.

1) BEELDENWANDELING

Donderdag 06.07 — dinsdag 25.07 — woensdag 09.08 — donderdag 24.08
Telkens afspraak in lounge Toerisme Oostende voor stipt vertrek om 10.00 uur.

2) ERFGOED MET SMAAK-WANDELING

Donderdag 13.07 — dinsdag 01.08 — woensdag 16.08 — donderdag 31.08
Telkens afspraak in lounge Toerisme Oostende voor stipt vertrek om 10.00 uur.

3) VUURTORENWANDELING

Woensdag 26.07 — donderdag 10.08 — dinsdag 29.08

Let op: telkens afspraak op de **OOSTEROEVER** aan de aanlegsteiger van de overzet > Maritiem Plein /Vuurtoren voor stipt vertrek om 10.00 uur.

4) WANDELING PETIT NICE / PETIT PARIS

Woensdag 12.07 — donderdag 27.07 — dinsdag 15.08 — woensdag 30.08
Telkens afspraak in lounge Toerisme Oostende voor stipt vertrek om 10.00 uur.

5) LEOPOLD II-WANDELING

Dinsdag 04.07 — woensdag 19.07 — donderdag 03.08 — dinsdag 22.08
Telkens afspraak in lounge Toerisme Oostende voor stipt vertrek om 10.00 uur.

6) VISSERSKAAIWANDELING

Woensdag 05.07 — donderdag 20.07 — dinsdag 08.08 - woensdag 30.08
Telkens afspraak in lounge Toerisme Oostende voor stipt vertrek om 10.00 uur.

7) ZEEBONKWANDELING

Dinsdag 11.07 — woensdag 23.08

Telkens afspraak in lounge Toerisme Oostende voor stipt vertrek om 10.00 uur.

8) GELEIDE FIETSTOCHT NAAR STENE (max. 12 deelnemers!)

Dinsdag 18.07 - woensdag 02.08 — donderdag 17.08

Telkens afspraak onder de **luifel van het Kursaal** voor stipt vertrek om 14 uur.

9) PROMENADE GUIDÉE EN CENTRE VILLE (FR)

Vrijdag/vendredi 14.07—vrijdag 28.07—vrijdag 11.08—vrijdag 25.08

Telkens afspraak in Lounge Toerisme Oostende voor stipt vertrek om 10.00 uur.

10) MARITIEME AVONDWANDELINGEN (nadruk op zee, strand, haven, ...)

Zondag 23.07 - zondag 30.07 - dinsdag 15.08

Afspraak in lounge Toerisme Oostende voor stipt vertrek om **18 uur**.

ZOMERWANDELINGEN 2017 GEORGANISEERD DOOR GIDSENKRING LANGE NELLE OOSTENDE

De wandeling (duur 1.30' à 2 u.) is gratis maar inschrijven is verplicht bij Patricia Veris op 059 806 239 of via e-mail naar patricia.veris@skynet.be / max. 25 deelnemers / www.gidsenkringoostende.be

Zaterdag 2 juli 2016 **STADSKERNWANDELING**

> 10.30 uur > afspraak voor de ingang van de lokettenzaal (trein)station Oostende

Zaterdag 9 juli 2016 **WANDELING 'VERBORGEN PLEKJES VAN OOSTENDE'**

> 10.30 uur > afspraak voorplein St.-Petrus- en -Pauluskerk

Zaterdag 16 juli 2016 **ZEEBONKWANDELING**

> 10.30 uur > afspraak voor de ingang van de lokettenzaal (trein)station Oostende

Zaterdag 23 juli 2016 **WANDELING MARIA-HENDRIKAPARK**

> 10.30 uur > afspraak aan de fietsenstalling randparking Iependreef

Zaterdag 30 juli 2016 **LEOPOLD II -WANDELING WEST**

> 10.30 uur > afspraak aan ruitmonument Leopold II - Boudewijnpromenade/zeedijk

Zaterdag 06 augustus 2016 **WANDELING VUURTORENWIJK (OPEX)**

> 14.30 uur > afspraak aan de tramhalte 'Weg naar vismijn' (Lijn Knokke)

Zaterdag 13 augustus 2016 **NAPOLEONWANDELING**

> 14.30 uur > afspraak aan het Spaans Huisje, Christinastraat 67 (centrum Oostende)

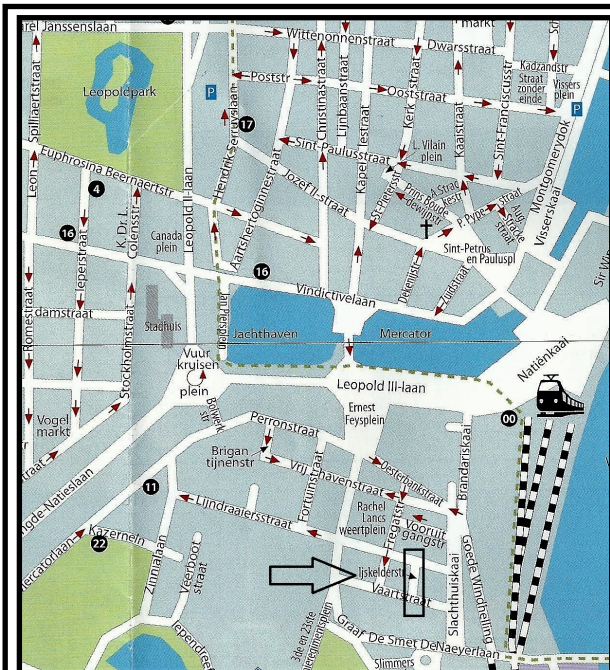
Zaterdag 20 augustus 2016 **WANDELING 'VERBORGEN PLEKJES VAN OOSTENDE'**

> 10.30 uur > afspraak voorplein St.-Petrus- en -Pauluskerk

Zaterdag 27 augustus 2016 **OOSTEROEVERWANDELING MILITAIR**

> 10.30 uur > afspraak aanlegsteiger overzet kant Maritiem Plein (kant vismijn)

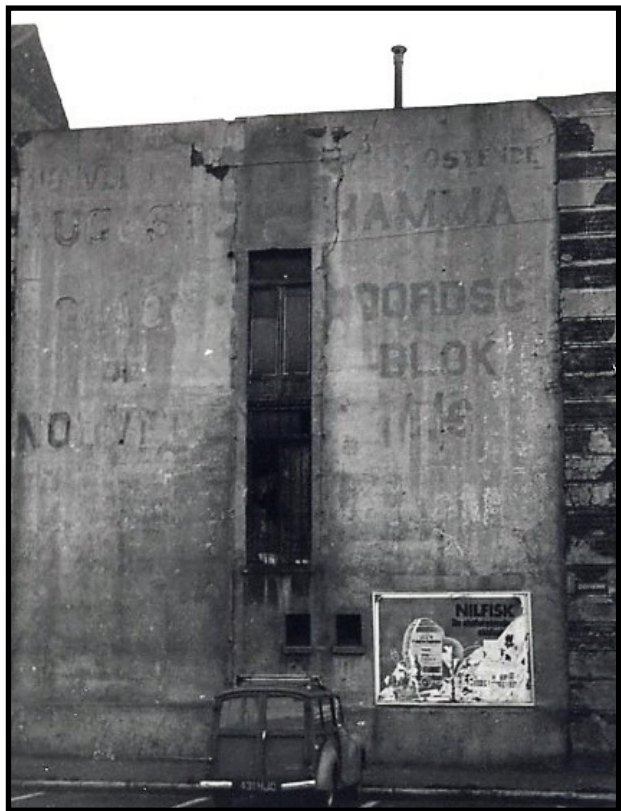
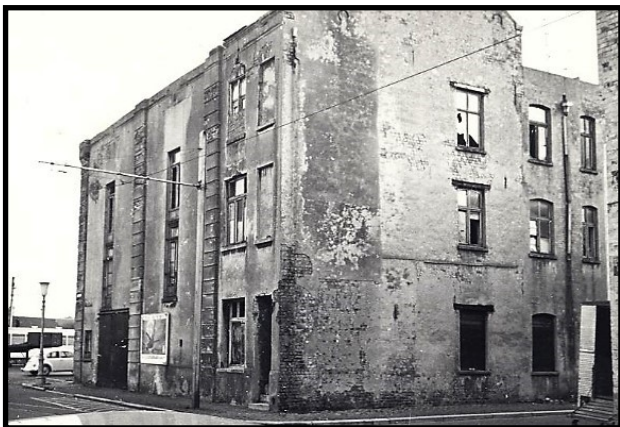

IJSKELDERSTRAAT VERDWIJNT

De IJskelderstraat (zie rechthoek op plan) ligt tussen de Lijndraaijerstraat en de Vaartstraat op de wijk Hazegras. Ze ligt aan een stuk grond waar de Hogeschool Vives studentenkamers zal bouwen en zal in het project opgenomen worden als voor het publiek toegankelijke groenzone.

(EFO - De Standaard 28.03.2017)

De IJskelderstraat, voorheen Rue de la Glacière, loopt evenwijdig met de Slachthuiskaai. De naam verwijst naar de aldaar gelegen ijskelder van reder en scheepsbouwer August Hamman. Het ijs werd aangebracht met Noorse zeilschepen en was bestemd voor de vissersvaartuigen. Het gebouw werd in 1987 afgebroken. (D. Deschacht, Straatnamen van Oostende van A tot Z, 1998, blz. 71)

Op de beeldbank Oostende staan een aantal foto's van de IJskelder (gebouw met de poort op de hoek op de linkerfoto) en de IJskelderstraat uit november 1974. Het ijskeldergebouw werd volgens de beeldbanktekst in de jaren 1950 - '60 gebruikt om er koevellen uit het naburige slachthuis in grof zout op te slaan. De foto rechts toont het gebouw kant Slachthuiskaai.

Tekst op voorgevel

Glacière	Oostende
AUGUSTE HAMMAN	
Glace	Noordsch
De	Blok
Norvège	IJs

Beide foto's terug te vinden op de **BEELDBANK OOSTENDE**
 Links foto FT/B1314 - 1974
 Rechts foto FT/B1214 - 1974

RESTAURANT
"AAN HET STRAND VAN OOSTENDE",
DAGERAADPLAATS 19, ANTWERPEN

Tijdens de jaarlijkse Ensorherdenking & bloemenhulde op zondag 9 april 2017 legde voorzitter M. Loy in naam van de gidsenkring een fris kleurenboeket op het graf van onze meester- kunstenaar en stadsgenoot.

2de editie 'The CRYSTAL SHIP' brengt nog meer 'kleur' in de stad

Curator Björn Van Poucke wandelde urenlang met geïnteresseerde gidsen van Lange Nelle langs heel wat muurschilderijen van 'The Crystal Ship' (2016 + 2017).

Hier duidt hij ter hoogte van de Koninklijke Stallingen alias het sportcentrum het werk van 1010, een Pool die in Duitsland woont en die abstracte optische illusies maakt door het gebruik van concentrische kleurlagen en schaduwen.
(foto D. Beirens)

TENTOONSTELLING 'EMILE BULCKE KUNSTSCHILDER 1875-1963'

De kunstschilder en beeldhouwer Emile Bulcke werd op 20 maart 1875 in Oostende geboren. Als jongen woonde Bulcke in de Ooststraat en was hij leerling aan het Atheneum in zijn geboortestad. Op negenjarige leeftijd schreven zijn ouders hem in als leerling van de Oostendse 'Ecole Industrielle'. In de school besteedden ze vooral aandacht aan industrieel tekenen, maar de beginselen van de tekenkunst werden er ook onderwezen. Hier kwamen de artistieke talenten van Bulcke aan het licht.

Emile Bulcke was een eigengereide kunstenaar die tot aan zijn dood in 1963 zijn eigen weg ging. Hij wierp zich op als portrettist, hoewel hij ook talrijke marines, landschappen en stillevenen schilderde. Voor Bulcke moest kunst steeds een element van schoonheid in de klassieke betekenis van het woord bevatten. Daarbij week hij nooit af van het academisch realisme dat hem tijdens zijn opleiding was bijgebracht; met zin voor een nauwgezette, haast fotografische weergave van de realiteit. Op die manier gingen de moderne kunststromingen van het begin van de twintigste eeuw aan Bulcke voorbij.

Bij legaat maakte Emile Bulcke na zijn dood in 1963 grote verzamelingen antiek, schilderijen van eigen hand en ontelbare persoonlijke souvenirs over aan de Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate. Op basis van dit legaat stelde **De Plate** de tentoonstelling 'Emile Bulcke kunstschilder 1875-1963' samen. **Vanaf zaterdag 1 april tot en met 15 oktober 2017** kan je deze tentoonstelling in het **Stadsmuseum Oostende** ontdekken. De tentoonstelling, en de permanente opstelling van het Stadsmuseum, is elke eerste zondag van de maand gratis toegankelijk voor alle inwoners van Oostende.

PRINTEN – PLOTTEN

KOPIEREN – DIGITALISEREN

INBINDEN – LAMINEREN

KANTOORARTIKELEN

STEMPELS – GRAVEERPLATEN

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13

8400 OOSTENDE

Tel. 059/70.16.12

Fax 059/80.66.57

e-mail: reprodux@telenet.be

www.reprodux.be

UW REIS, ONZE PASSIE

AZURIET REIZEN

Kastanjelaan 3
8400 Oostende

059 51 49 51
info@azuriet.be

WWW.AZURIET.BE

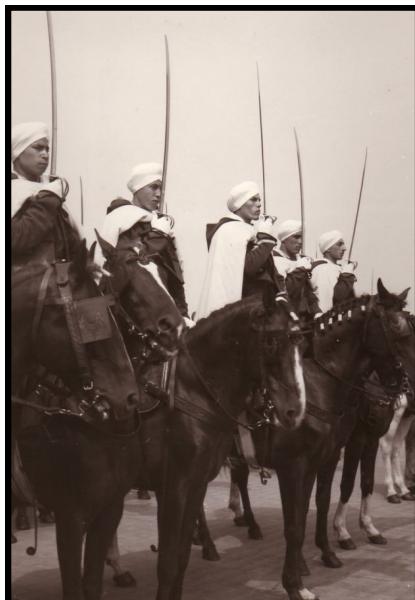
WWW.CRUISEPLUS.BE/OOSTENDE

Juli 1947: het Te Deum naar aanleiding van onze nationale feestdag in de Sint-Petrus- en Pauluskerk is zopas afgelopen. Een erewacht van de Spahi's (Noord-Afrikaanse ruiters) die op bezoek zijn in Oostende staat opgesteld bij de kerk. De persoon naast, (achter) de officier rechts is **kunst schilder Emile Bulcke**.

(Bron: fotoarchief De Plate)

Het muziekkorps van de Spahi's komt voorbij het monument der Zeelieden op het Zeeheldenplein tijdens het bezoek van deze Noord-Afrikaanse ruiters aan Oostende in **1959**.

(Bron: fotoarchief De Plate)

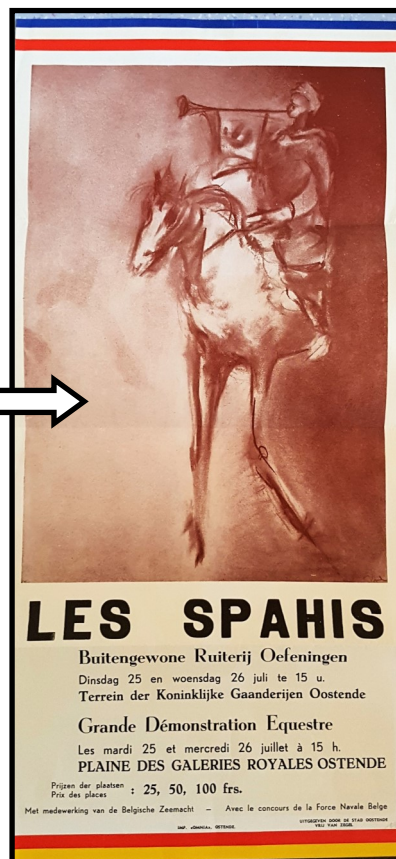
← Een vijftal Spahi's, Noord-Afrikaanse ruiters in dienst bij het Franse leger, bij hun bezoek aan Oostende in **1959**.

(Bron: fotoarchief De Plate)

'De Spahi's' > 'Buitengewone ruitery oefeningen op dinsdag 25 en woensdag 26 juli **1961** te 15 uur op het terrein der Koninklijke Gaanderijen te Oostende'

Op dit terrein konden de notabelen, o.m. burgemeester Piers in juli **1961** genieten van een **MECHOUI**, een typische Noord-Afrikaanse BBQ met volledige schapen op houtvuur.

Wistje datje over 'De Grote Post'

Op zaterdag 18 maart had ik een rondleiding in ons prachtige cultuurcentrum "De Grote Post". Zoals het voorzien is in het draaiboek, meld ik me enige tijd op voorhand aan. Men berichtte me ter plaatse dat de zalen 'Grote Post', 'Kleine Post', 'Dactylozaal' en de 'Foyer van de Kleine Post' niet toegankelijk waren tijdens de rondleiding. "Dat is tegenslag," dacht ik. Maar de contactpersoon aan de balie vertelde erbij dat als ik tijdens de verkenning van de rondgang contact opnam met de verantwoordelijke in de verschillende locaties, ik misschien toch binnen mocht.

Zogezegd, zo gedaan en ik had geluk, zowel in de Grote en Kleine Post mocht ik binnen. En zo kwam ik volgende *wistje datjes* te weten.

In de 'Grote Post' kon ik de technicus vragen of die bluetooth-ringleiding al dan niet werkte. "JAWEL," was het antwoord, "ze werkt, zodat personen met een gehoorapparaat voorzien van bluetooth via deze link alle geluid ontvangen van de voorstellingen en ervan kunnen genieten."

In de foyer troffen we dezelfde technicus aan tijdens zijn koffiepauze. Toen ik verklaarde dat vanuit de foyer de artiesten toegang hebben tot de loopbrug van de 'Grote Post' om bijvoorbeeld het verloop van de voorstelling te kunnen volgen, kwam hij tussen: "*De loopbrug is enkel nog toegankelijk voor de technici en dit uit veiligheidsoverwegingen.*"

Zo ervaar je dat je als gids nooit volleerd bent, maar dat maakt het gidsen toch zo interessant en boeiend, nietwaar?

Patrick Moerman

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

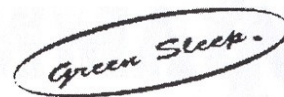
Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

De Natuurlijkste
zaak van de kust!

GREEN
SLEEP

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

OUDSTE OOSTENDSE VERENIGING SLOOT DE BOEKEN: DE SOCIÉTÉ LITTÉRAIRE

Marc Loy

Met de afwerking van het gerenoveerde beschermde pand IJzerstraat 1 eindigt meteen ook de epiloog rond de ruim twee eeuwen durende geschiedenis en het opdoeken van de oudste culturele vereniging in onze stad: de **Société Littéraire**.

Geïnspireerd door de Verlichting werd op 13 mei 1787 de Société Littéraire d'Ostende opgericht. Dat is 2 jaar vóór de memorabele Franse Revolutie en 43 jaar vóór het ontstaan van België. In dat jaar telde de stad volgens professor Luc François ca. 8000 inwoners. Over zowat 2 maanden zou de francofone vereniging haar 230-jarig bestaan hebben gevierd.

Bij aanvang telde de Société 60 stichtende leden met ronkende namen als C. de Brouckere, J.-J. De Brouwer, le Comte de Rindsmaul, J.B.H. Serruys, A.J. Van Iseghem, R. Van Ravestein, W. Parker, T. Blake, G.W. Bell. Onze

stad beleefde toen haar laatste decennium onder economisch welvend Oostenrijks bewind: 6 jaar vroeger kreeg Oostende dankzij een decreet van keizer Jozef II het statuut van bloeiende vrijhaven en werden de handelsdokken (nu Mercatordokken) gegraven. Maar 5 jaar later zuchtte de stad al onder Franse overheersing en was de Société, ook wel eens Cercle Litteraire genoemd de enige culturele vereniging die onder het Frans bewind mocht voortbestaan.

In het begin van de 20ste eeuw tellen we 118 effectieve leden: Alphonse Pieters, Jean Elleboudt, Eugène Van Oye, August Valcke, Eduard De Cuyper, Albert Bouchery, Antoine Dujardin, August Stracké, Léon Rinskopf, John Bauwens, Jules Baels, Emmanuel De Cloedt, dr. Eduard Moreaux... . Klinkende namen binnen de sociale, economische en politieke stedelijke constellatie. Een aantal zag zelfs zijn naam vereeuwigd in een straatnaam.

Schenking

De Société kon van bij aanvang terecht in een aantal salons op de gelijkvloerse verdieping van het toenmalig stadhuis op het Wapenplein. Lid worden kon als men in Oostende of de regio woonde, tenminste 21 jaar oud en schriftelijk werd voorgedragen door twee leden, gevolgd door een stemming. Het lidgeld bedroeg 150 frank. Naast die effectieve (mannelijke) leden waren er ook membres honoraires, dames en vreemdelingen op doorreis toegelaten in de salons. De vereniging heeft een verkozen bestuur met een voorzitter, penningmeester, secretaris en 6 commissarissen.

De activiteiten beperkten zich hoofdzakelijk tot het bezoek aan de eigen leeszaal met boeken, tijdschriften en kranten, de biljartzaal of het kaartspel. De Société Littéraire verwelkomde maar een paar keer een kunstenaar in haar vergaderlokalen, o.a. de jonge Gustaaf Sorel.

In 1940 brandde het stadhuis na een bombardement grotendeels af en verloor de Société haar vertrouwde stek. **Na de oorlog schonk burgemeester Henri Serruys zijn herenhuis IJzerstraat 1 aan de Société, zijn vrouw kreeg wel het vruchtgebruik tot haar dood.**

Liefdadigheid

Bij het kantelen van de vorige eeuw was het gezelschapsleven in de Société Littéraire stilaan uitgeschreven. Veel leden waren overleden of lieten omwille van ziekte of ouderdom verstek gaan. Ook het zetelend bestuur was door ouderdom sterk uitgedund. Alleen wie het nog kon opbrengen verscheen op de bridgenamiddag in de IJzerstraat 1. Of zoals Jacques Brel in de voertaal van de Société zong: 'Les vieux ne meurent pas, ils s'endorment un jour et dorment trop longtemps'. Maar dat leverde wel het praktische bezwaar dat dit uitgedunde bestuur de Société statutair niet kon ontbinden. "Dus hebben we dan in 2013 nog inderhaast een nieuw bestuur samengesteld en bestuurders benoemd om dan toch de vereniging te kunnen ontbinden", zegt voormalig bestuurder Jean-Pierre Falise. En volgens de statuten, herzien in 2006, diende *in geval van ontbinding van de vereniging de afrekening te worden opgesteld door het Comité dat op dat ogenblik in functie is en het patrimonium van de vereniging te worden toevertrouwd aan een liefdadigheidswerk te bepalen door de algemene vergadering.*

Het laatste bestuur m.n. Pieter Carbon, Monique Claeys, Bernard De Meersseman, Jean-Pierre Falise, Anne en Myriam van Iseghem en Herman Viaene, verkocht het onroerend goed IJzerstraat 1 aan de N.V. Oud Arenberg van Veronique Misseghers. De opbrengst werd geschonken aan respectievelijk vzw Duinhelm, MS-liga Vlaanderen, vzw CAW Noord-West-Vlaanderen, vzw Zorghuis, vzw In-Tacte Colsol en ASBLAction Développement Parrainages Mondiaux.

IJZERSTRAAT 1

Het imposante en beschermde herenhuis op de hoek van de IJzerstraat en de Karel Janssenslaan was meer dan een halve eeuw de laatste pied à terre van de Société Littéraire. Het pand werd in 1878 gebouwd in opdracht van Désiré Serruys, een ingenieur en amateur-schilder en familie van twee Oostendse burgemeesters. Zijn initialen D.S. staan in de erker aan parkzijde. Zelf had hij zijn schildersatelier op de bovenste verdieping. Het neoclassicistische pand bestaat uit een souterrain en 3 bouwlagen, verdeeld in 3 en 4 traveeën onder een geknikt schilddak met dakvensters onder driehoekig fronton. De woning heeft ook een ingesloten tuin. Een nu verdwenen koetspoort in de IJzerstraat gaf toegang tot de ondertussen ook geslechte koetshuis in de tuin. Veronique Misseghers kocht het pand van de Société en transformeerde het complex in 4 erg ruime appartementen met respect voor de beschermde interieurelementen zoals schouwmantels, pilasters en glasramen.

Société Littéraire

Sociétés Littéraires ontstonden vooral eind 18de eeuw in zowel Frankrijk als in de Lage Landen. Vandaag zijn er nog een beperkt aantal actief. In Den Haag heet de Société 'De Witte' en werd in de 19de eeuw omschreven als een vereniging voor gezellig verkeer en *geoorloofde uithuizigheid* (sic). Vandaag telt De Witte zo'n 3300 leden! Zo is in Luik de Société gehuisvest in het beschermd Louis XVI pand aan de Place de la République 5. In Gent vindt de vereniging onderdak in het stadshotel Falligan aan de Kouter 172. In de Arteveldestad waren de stichters universiteits-professoren en Gentse notabelen, waarvan ongeveer een derde van adel. Nieuwe leden moesten niet van adel zijn. Het oorspronkelijke doel van de Sociétés overleefde een paar eeuwen: de leden in familiale sfeer de voordelen te bieden van een privéclub met bibliotheek, lees- en vergadersalons. Soms zelfs, zoals in Gent, met een restaurant. Naast de leeszaal en de gezelschapspelen als biljart en kaartspel stonden ook voordrachten, concerten en kunsttentoonstellingen op de agenda.

DE OPEISING VAN DE KLOKKEN IN OOSTENDE TIJDENS WO I

Georges Ruys

Klokkenopeising of, wat minder vriendelijk, klokkenroof, is een gebruik dat al minstens tot het begin van de 15de eeuw teruggaat. Het opeisen van de torenklokken ten tijde van oorlog was niet zo verwonderlijk. Het brons was vooral nodig voor het gieten van kanonnen, hoewel het broze klokkenbrons niet altijd even goed te gebruiken was.

Kerkklokken waren vanwege het brons belangrijk materiaal voor het voeren van oorlog en werden tijdens de beide wereldoorlogen onder dwang ingevorderd.

In de Eerste Wereldoorlog werden de klokken willekeurig uit de kerktorens gehaald en op de klokkenkerkhoven, voornamelijk in Duitsland gelegen, ingezameld.

Schattingen gaan ervan uit dat in de Eerste Wereldoorlog rond 65.000 klokken werden gesmolten afkomstig uit Duitsland en uit de bezette gebieden. In de Tweede Wereldoorlog wordt dat getal nog overtroffen.

Tussen 1914 en 1918 werden zelfs beroemde klokken en bronzen monumenten omgesmolten en gingen daarmee voor eeuwig verloren.

Na de krijgsv verrichtingen werden klokken die nog niet waren omgesmolten terug opgevraagd en keerden de meeste die niet gesmolten waren na langdurig identificatiewerk weer terug.

Zo werden er in Brugge zelfs nog in 1920 voor het gouwhuis nog klokken tentoongesteld afkomstig uit onze provincie, die mits voorlegging van de nodige bewijsstukken konden opgehaald.

(identificatie gebeurde volgens de inscripties op de klok)

Volgens de Conventie van Den Haag wordt o.m. bepaald dat een bezet land niet behandeld mag worden als een veroverd land.

Zo bepaalt artikel 56 dat de goederen van de gemeenten en der kerken onaantastbaar zijn.

In oorlogstijd is deze bepaling echter niet meer dan een vodge papier en dus waardeloos.

Invorderingen vonden quasi in alle steden en dorpen plaats waar de Duitse bezetter neergestreken was.

Bij de koperroof volgde het brons dezelfde weg naar Duitsland (alle beelden en huishoudvoorwerpen in die materie) en natuurlijk de kerkklokken.

Op de vergadering der kerkfabriek van 13 oktober 1917 deelde de Oostendse deken Camerlynck mee dat de Duitse plaatscommandant Fischer eiste dat de klokken van de in gevaar zijnde kerken nl. de SS Pieter en Paulus (hoofdkerk), de OLV-kerk (Hazegras) en St-Antonius* (Vuurtoren) in veiligheid (?) moesten gebracht worden in de Zeestatie. *(Met de in gevaar zijnde kerken werd bedoeld de kerken die mogelijks een bomaanval of een beschieting te verwerken zouden krijgen.)* De kerkfabriek antwoordde daarop dat ze zelf niet kon instaan voor het weghalen en wegbrengen der klokken, waarop de Duitsers met krijgsgevangenen de klus overal klaarden.

Wat betreft de klokken van de hoofdkerk werd door de kerkfabriek in herhaalde brieven verschillende argumenten aangehaald, waaronder een aantal historische, wat uiteindelijk voor enige vertraging gezorgd heeft.

*Het betreft hier wel de eerste Sint-Antoniuskerk die **stond op de oude Vuurtorenwijk**, een noodkerk gebouwd ca 1900 en afgebroken toen de Vuurtorenwijk plaats ruimde voor de haveninstellingen (ca 1930-1932).

Wat het ophalen van de klokken in Oostende betreft:

als eerste kwam de **OLV-kerk van het Hazegras** aan de beurt.

De kerkklokken werden weggehaald tussen 11 en 13 oktober 1917. De klokken werden naar de Zeestatie gebracht.

De 1ste klok: Alfons 103 cm hoog (ring 23 cm inbegrepen), 92 cm diameter, 530 kg

De 2de klok: Michaël 94 cm hoog (ring 18 cm inbegrepen), 89 cm diameter, 520 kg

De 3de klok: Maria 83 cm hoog (ring 18 cm inbegrepen), 79 cm diameter, 350 kg

Vervolgens op 24 oktober 1917 trok men naar de noodkerk van de **Sint-Antoniuserkerk op de Vuurtorenwijk**. De klok van 42 cm diameter en 32 cm hoogte, 42,5 kg die afkomstig was van de Kapucijnerkerk werd weggehaald en naar de Zeestatie gebracht.

Daarop volgde de **Kapucijnerkerk**.

De 1ste klok van 40 cm hoog, diameter 42 cm, 42,5 kg werd weggehaald op 25 oktober 1917 en naar de Zeestatie gebracht. *(De 2de klok 42 cm hoog (ring 12 cm inbegrepen), doorsnede 42 cm, 42,5 kg) hing in de noodkerk van St.-Antonius op de Vuurtorenwijk.*

Op 11 november 1917 kwam een schrijven van het "Kriegsministerium" uit Gent, toe op het stadhuis van Oostende dat tegen de 17de november al de klokken afgeleverd dienden te worden in de Zeestatie.

Dan was het de beurt aan de **St.-Jozefkerk**. Het neerlaten van de klokken begon de 14de november en duurde tot de 23ste november 1917. De klokken bleven in de ingang der kerk staan tot den 29ste november en werden vervolgens naar de Zeestatie gevoerd.

De 1ste klok: Joseph 134 cm hoog, 165 cm diameter, 3.110 kg

De 2de klok: Emilius 120 cm hoog, 46 cm diameter, 2.200 kg

De 3de klok: Petrus 110 cm hoog, 130 cm diameter, 1.400 kg

Vervolgens werd het duinenkerkje te Mariakerke **OLV ter Duinen** aangepakt.

Hier werden de klokken weggehaald op 27 november 1917. *(De Zeewacht geeft 17 februari 1918 aan)*

De 1ste klok: Petrus 74 cm hoog, 55 cm diameter, 250 kg

De 2de klok: Joseph 65 cm hoog, 80 cm diameter, 450 kg

De 3de klok: Maria 75 cm hoog, 93 cm diameter, 620 kg

De 4de klok werd naar de nabijgelegen batterij Cecile gebracht om gebruikt te worden als alarmklok, waar ze ter plaatse bleef.

Dan kwam de **Paterskerk Predikheren Christinastraat** aan bod. De klokken werden hier weggehaald op 1 december 1917.

De 1ste klok: 87 cm hoog, 84 cm diameter, 380 kg

De 2de klok: 38 cm hoog, 47 cm, 90 kg

Na heel wat perikelen en over en weer geschrijf en gelobby waarbij herhaaldelijk op de geschiedkundige waarde van de klokken werd gewezen was er geen ontkomen meer aan voor de hoofdkerk.

SS Petrus en Pauluskerk. De klokken werden uitgehaald op 8 december 1917.

Uit de noordelijke toren:

De 1ste klok: Petrus en Paulus 125 cm hoog, 147 cm diameter, 2.400 kg

De 2de klok: Carolus en Elisabeth 105 cm hoog, 133 cm diameter, 1.620 kg

Uit de zuidelijke toren:

De 3de klok: Sint-Anna 100 cm hoog, 120 cm diameter, 1.100 kg

De 4de klok : Sint-Franciscus 95 cm hoog, 112 cm diameter, 930 kg.

De klokken van de hoofdkerk werden weggevoerd op 10 december 1917.

Op 29 december 1917 kwam het geruststellend nieuws dat de Duitsers gehoor hadden gegeven aan het schrijven met de verzuchtingen van de kerkfabriek om de klokken hier te behouden en dat de bezetter besloten had de klokken te Gent veilig te stallen beschut tegen oorlogsgeweld.

Na de oorlog werden de klokken van de Petrus en Pauluskerk niet te Gent maar wel te Hamburg-Veddell, het centrum der smelterijen van Krupp teruggevonden.

Het waren de enige klokken uit onze stad die konden terugkeren.

Ook de **klokken van de stadsbeiaard** (besteld in 1925) kwamen aan de beurt

(*De vierde beiaard*, "Witlockx-Causard")

De klokken werden weggehaald tussen 22 januari 1918 en 3 februari 1918

Volgnr / Diameter in cm / Hoogte in cm / Gewicht in kg

1) 74 - 57 - 225	/	2) 68 - 60 - 190	/	3) 99 - 80 - 560	/	4) 115 - 90 - 1020
5) 68 - 57 - 220	/	6) 68 - 57 - 210	/	7) 53 - 42 - 110	/	8) 55 - 40 - 125
9) 49 - 37 - 60	/	10) 34 - 25 - 27	/	11) 27 - 20 - 15	/	12) 32,5 - 25 - 20
13) 38 - 27 - 34	/	14) 41,5 - 30,5 - 45	/	15) 30,5 - 22 - 19	/	16) 37 - 28 - 32
17) 30 - 22 - 18	/	18) 30 - 22 - 18	/	19) 28 - 22 - 17	/	20) 24 - 20 - 10
21) 25 - 18 - 12	/	22) 25 - 20 - 14	/	23) 21 - 18 - 7	/	24) 22 - 16 - 8
25) 35 - 27 - 30	/	26) 47 - 38 - 70	/	27) 44 - 33 - 50	/	28) 58 - 44 - 120
29) 84 - 64 - 380	/	30) 87 - 70 - 410	/	31) 79 - 64 - 270	/	32) 21 - 16 - 7
33) 18,5 - 13 - 6	/	34) 18 - 13 - 5	/	35) 17,5 - 15 - 4	/	36) 17 - 13 - 5
37) 16,5 - 12,5 - 5	/	38) 18,5 - 14 - 7	/	39) 17,5 - 14 - 4	/	40) 16 - 12 - 4

Totaal gewicht: 4.393 kg + Extra koper deel uitmakend van het beslag: 680 kg

Bronnen:

1914-1918 *Oostende onder de duitse bezetting Elleboudt & Lefevre*

De Duinengalm 12 maart 1920

De Duinengalm 19 maart 1920

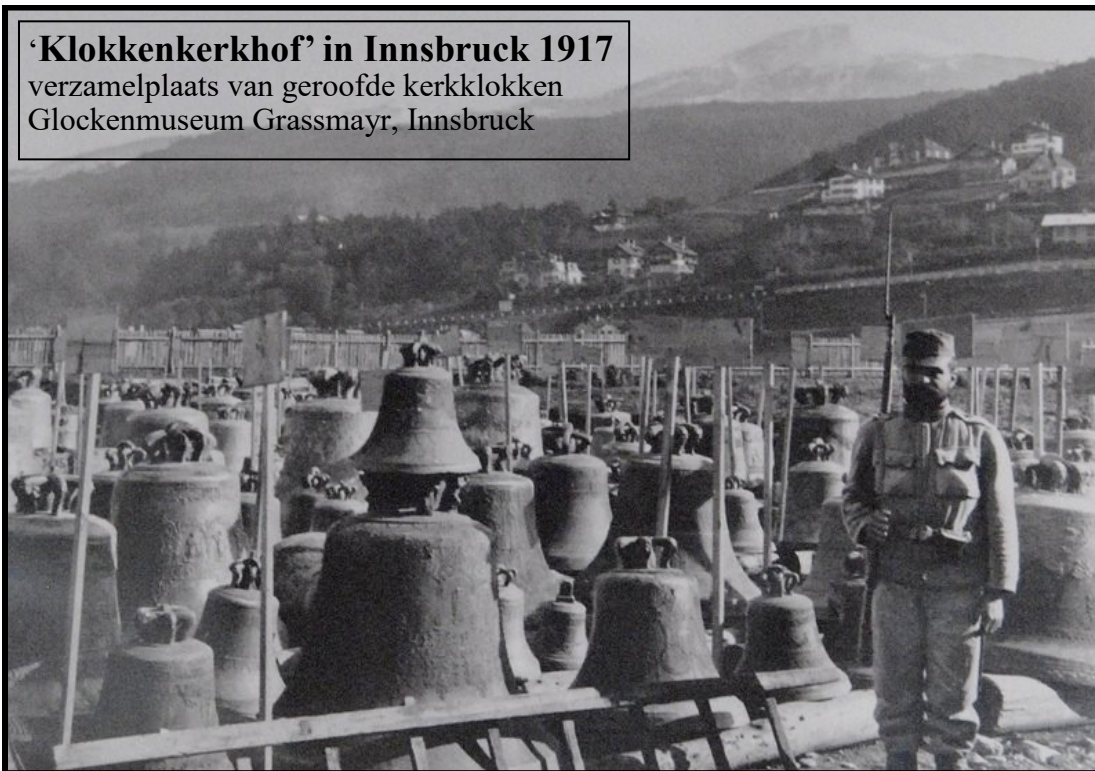
De Zeewacht 31 juli 1920

De Zeewacht 15 maart 1924

Illustratie van redactie

'Klokkenkerkhof' in Innsbruck 1917

verzamelplaats van geroofde kerkklokken
Glockenmuseum Grassmayr, Innsbruck

WAT EEN GIDS L(IJ/EI)DEN KAN ...

Patrick Moerman

Op maandag 13 maart voorzag Vizit sneukelwandelingen met als thema 'Verhalen en Garnalen'.

Een week voor de wandeling ontvingen we de timing van de wandeling met volgende haltes: 'Moeder Babelute' voor een proevertje van hun producten, een garnaalkroket bij 'Quality Fish' in de Nieuwstraat en tenslotte garnalen pellen met een drankje in de 'Rubens' op de Visserskaai.

Daags nadien kreeg ik telefoon van Vizit met de vraag of het een probleem zou zijn dat er in mijn groep een 4-tal Franstaligen zouden meegaan. Alhoewel ik geen Franstalige gidsbeurten doe, antwoordde ik dat het geen probleem was, bedankte voor het verwittigen en bevestigde dat ik er dan rekening mee zou houden. Ik kreeg ook een student-vertaler mee mocht ik een woord niet vinden.

Twee dagen voor de wandeling kreeg ik te horen dat het eindpunt gewijzigd was naar het cultuurcafé in CC De Grote Post. En lap, daar ging de volgorde van mijn foto's, mocht ik alles weer opnieuw schikken.

Die maandagmorgen minuten voor 10 uur kwam ik aan op het Monacoplein, het vertrekpunt van de wandeling, en zag tot mijn verbazing heel veel volk staan. De toeloop was veel groter dan Vizit verwacht had. Ik kreeg een groep toegewezen en vertrok naar de voet van de Oosthelling om met de wandeling te beginnen. Onderweg maakte ik kennis met de tolk, een jongedame.

Zoals meestal begon ik met een kort overzicht van het ontstaan van Oostende en aanstonds zag ik heel wat vraagtekens verschijnen op de gezichten van mijn publiek. Eén deelnemer verklaarde: '*Nous sommes tous des Francophones!!!*'.

Ja, wat doe je dan als gids? Terugvallen op je ervaring en de verhaaltjes en feiten op de stops wat inkorten zodat de student-tolk tijd heeft om je verhaal te vertellen. Maar dan heb je wel soms een beetje fantasie nodig want hoe vertaal je bijvoorbeeld 'Het schietgebedje van de haringvissers:

'Oh God, geef ons vandaag toch een sprotje, want we hebben het nodig voor ons kotje.'

Dat heb ik vrij vertaald als: '*Oh Dieu, donne-nous aujourd'hui beaucoup des harengs, parce que nos familles ont faim.*'

En zo kon ik toch onze gasten uit het zuiden van ons land een geslaagde namiddag bezorgen.

En dat biertje op het eindpunt heeft nog nooit zo lekker gesmaakt, dat kan ik jullie verzekeren.

Deze gidsbeurt bracht me dan ook op het idee om een lijst op te maken met de verschillende benamingen van de Noordzeevissen in het Frans. En aangezien ik er toch mee bezig was, heb ik ze meteen in het Engels en Duits opgezocht. Ze staan op de volgende bladzijde.

Wie een digitale versie in Word of PDF wenst, kan dit per mail bij mij opvragen:

pat.moerman@telenet.be

Verbeteringen en suggesties zijn ook altijd welkom.

Noordzeevissen	Poissons Mer du Nord	North Sea Fisch	Nordseefische
<i>Nederlands</i>	<i>Frans</i>	<i>Engels</i>	<i>Duits</i>
<u>Bot</u>	<u>Le Flet</u>	<u>European flounder</u>	<u>Flunder</u>
<u>Doornhaai</u>	<u>Le Requin Aiguillat, Le Chien de mer</u>	<u>Picked dogfish</u>	<u>Dornhaie</u>
<u>Fint</u>	<u>L'Alose Feinte</u>	<u>European Pilchard</u>	<u>Finte</u>
<u>Geep</u>	<u>L'Orphie</u>	<u>Garfish</u>	<u>Gewöhnlicher Hornhecht</u>
Griet	La Barbue	Brill	Glattbutt
Groote Pieterman	La Grande Vive	Greater weaver	Gewöhnliches Petermännchen
<u>Harder</u>	<u>Le Mulet</u>	<u>Flathead grey mullet</u>	<u>Meeräschen</u>
Haring	Le Hareng	Atlantic herring	Atlantischer Hering
Heek	Le Merlu	European hake	Hechtdorsch
Heilbot	Le flétan	Atlantic halibut	Heilbutt
Hondshaai	Les Roussettes	Small-spotted cat shark	Kleingefleckter Katzenhai
<u>Kabeljauw</u>	<u>Le Cabillaud ou Morue</u>	<u>Atlantic Cod</u>	<u>Kabeljau</u>
Kongeraal	Le Congre	European conger	Meeraal
Koolvis	Le lieu Noir ou Colin	Saithe	Köhler
<u>Leng</u>	<u>La Linge Blanche</u>	<u>Ling</u>	<u>Blauleng</u>
<u>Makreel</u>	<u>Le Maquereau</u>	<u>Atlantic Mackerel</u>	<u>Makrele</u>
<u>Paling of Aal</u>	<u>L'Anguille de mer</u>	<u>European eel</u>	<u>Europäischer Aal</u>
Pladijs	Le Carrelet ou la Plie	European plaice	Scholle
Pollak, Vlaswijting	Lieu Jaune	Pollack	Pollak
Poon	Grondin Rouge	Red Gurnard	Roter Knurrhahn
<u>Rog</u>	<u>La Raie</u>	<u>Thornback ray</u>	<u>Nagelrochen</u>
<u>Schar</u>	<u>La Limande</u>	<u>Common dab</u>	<u>Kliesche</u>
Schelvis	L'Eglefin ou L'Aiglefin	Haddock	Schellfisch
Sprot	Le sprat	European sprat	Europäische Sprotte
Steenbolk	Le Tacaud	Pouting	Franzosendorsch
<u>Tarbot</u>	<u>Le Turbot</u>	<u>Turbot</u>	<u>Steinbutt</u>
Tong	La Sole	Common sole	Seezunge
Tongschar	La Limande Sole	Lemon sole	Rotzunge
<u>Wijting</u>	<u>La Merlan</u>	<u>Whiting</u>	<u>Wittling</u>
<u>Zeebaars</u>	<u>Le Bar ou Loup</u>	<u>European sea bass</u>	<u>Europäischer Wolfsbarsch</u>
Zeedonderpad	Chaboisseau à épines courtes	Shorthorn Sculpin	Seeskorpion
Zeeduivel, Staartvis	La Lotte	Angler	Seeteufel
Zonnevis	Le St Pierre	John dory	Petersfisch
Bron: http://www.robertpirotte.be/poissons_mer_du_nord.html			

'T VERWIJDEREN VAN ONTSTEKINGEN & EXPLOSIEVEN IN DE OOSTENDSE HAVEN KORT NA DE BEVRIJDING WOII

Karel (1922-2016) en Frank Goeminne

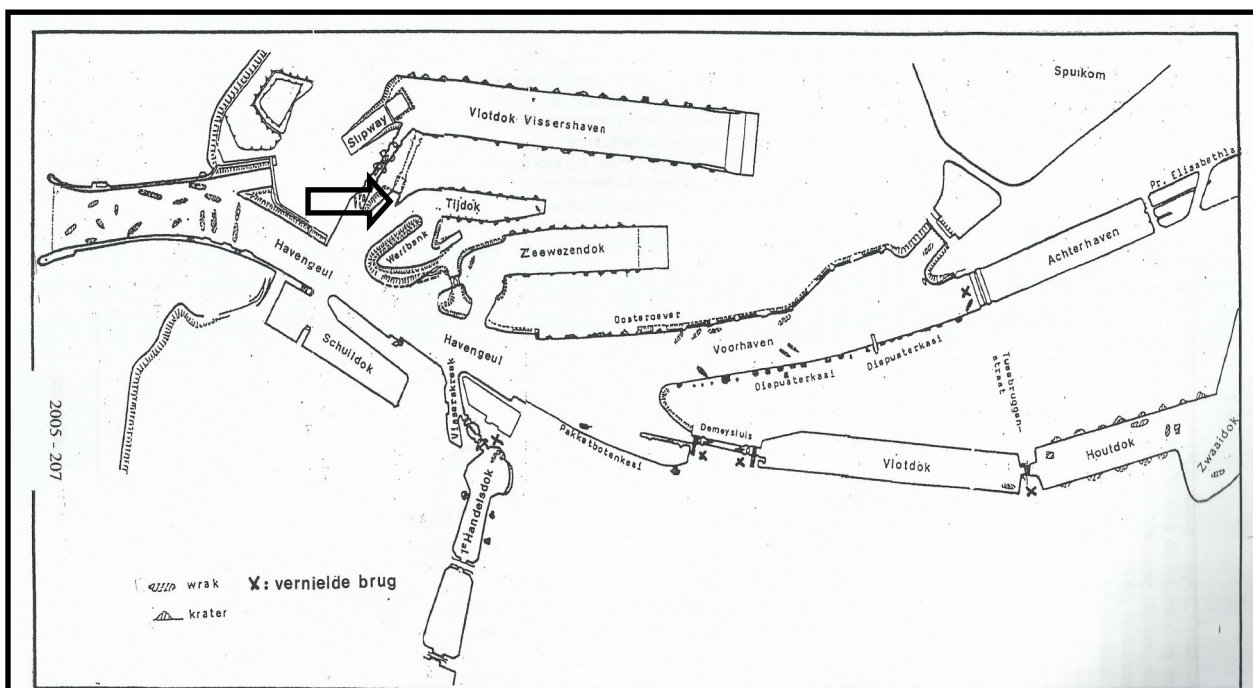
Korte historiek haven Oostende september 1944

Begin september 1944. Terwijl de Duitsers hevig weerstand boden in en rond de kanaalhavens Calais, Boulogne en Duinkerke die ze bezet hielden, trokken eenheden van de 3de Canadese Infanteriedivisie verder om de Belgische kust te ontzetten. De meeste (Marine)artillerie in bunkers werd op 7 september onklaar gemaakt (o.m. van Raversijde tot Den Haan). In de nacht van 4 september verlieten de laatste Snelboten de haven van Oostende. De verdediging in en rond de stad werd ontruimd.

De Duitse commandant 'Pas de Calais' gaf het bevel om de havenfaciliteiten totaal te vernietigen. Gezien weinig tijd restte, moest een demolitieploeg van 30 à 40 man na de Duitse evacuatie achterblijven. Door de versnelde terugtocht moesten de demolitiewerkzaamheden tweemaal onderbroken worden.

De demolitieploeg werd ingekrompen tot een kleine groep marinemanschappen. Er werden vijf reeksen vernielingen uitgevoerd, waarvan de laatste op 8 september tussen 9.30 en 10.15 uur. Nadien verlieten de laatste Duitse militairen de haven oostwaarts.

Organisatorische (landmacht versus marine) en materiële problemen (ontsteking/ontploffing) waren de oorzaak dat niet alle installaties vernietigd werden. Een aantal installaties bleef intact of was slechts licht beschadigd, o.a. de stoombootkaai (later Istambulkaai, nu Sir Winston Churchillkaai), de kaaien rond het Vlotdok en ook de Visserijsluis. Over deze Visserijsluis handelt deze bijdrage.

Figuur nr. 12. Haven Oostende. 1944.
Vernielingen en afgezonken schepen en vaartuigen in de haven van Oostende aangericht door de Kriegsmarine en Duits leger bij hun terugtocht (aftocht) in de "Septemberdagen" van 1944, t/m 8 september 1944.

In de havenmonding en voorhaven hadden de Duitsers mijnen gelegd en 16 verschillende vaartuigen waren ter versperring tot zinken gebracht. Ondanks gevechten rond Nieuwpoort (tot 9 september) en Westende (tot 12 september) trokken escadrons van het Pantserregiment "12de Manitoba Dragoons" verder en bereikten Oostende via Zandvoorde op 8 september om 14 uur. Op de Oosteroever in het Sperrgebied van de haven startten diezelfde dag burgers alles te recupereren wat draagbaar was. Een Duits commando van 4 man, terugkomend vanuit Bredene met een camionette verzekerde, na de 'plunderaars' verwittigd te hebben, in een snelle operatie de vernietiging van een munitiebunker met wellicht 50 ton zeemijnen en dieptebommen, waarbij een detonatie-wolk van 2000 m hoog opsteeg. De geweldige ontploffing veroorzaakte grote schade, ook aan de huizen van de OPEX-wijk, en maakte, naar verluidt, 11 slachtoffers bij de burgerbevolking.

9 september 1944. De Oosteroever wordt ingenomen door de Canadezen die daarna oostwaarts trekken.

12 september. De Britse genie zendt een verkenningseenheid uit naar Oostende om de toestand van de haven te bekijken en een eerste werk/herstelplan op te maken, het is de 'Ports Directorate' (TN) 21 Anny Group die hiermee belast is.

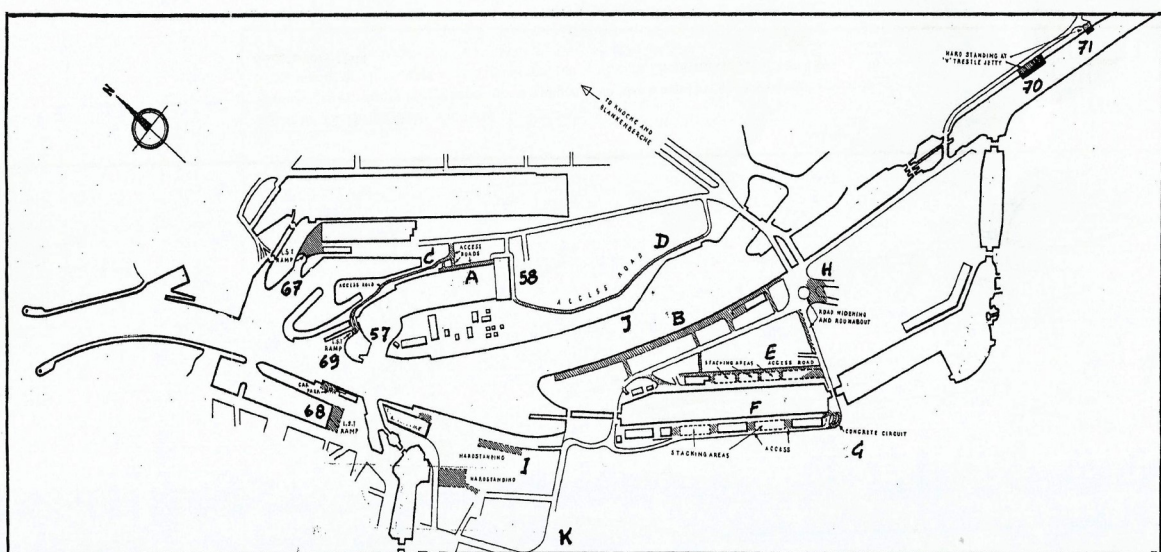
Vanaf 14 september worden mijnen geveegd en de havenversperringen in vaargeul, sluizen en dokken opgeruimd. Op 9 oktober is het gehele haventerrein mijnenvrij.

17 september. De Britse genie vangt de werken aan om de haven weer toegankelijk en bruikbaar te maken. De doorvaart in de havengeul wordt verzekerd en er worden drie hellingen voor het lossen en laden van landingsvaartuigen namelijk de 'LST- rampen' (landing ship or tank) aangelegd.

26 september. SS Jargoen is het eerste zeeschip dat gelost wordt.

5 oktober. Op de LST-ramp wordt het eerste landingsvaartuig gelost.

30 oktober. Door het terug operationeel maken van het Vlotdok en de Demeysluis kunnen schepen ook daar gelost worden.

Figuur nr. 13. Haven Oostende, 1944-1945.

Infrastructuur- en herstellingswerken uitgevoerd door het Brits leger, om de haven bruikbaar te maken als bevoorradingshaven voor de geallieerde legers.

67: LST- ramp no.1(ontschepingshelling voor landingsvaartuigen - tanks , Landing Craft Tanks) aangelegd in de toen nog bestaande beneden sluishoofd van de gedempte voormalige Visserijsluis, (bestaat nu, 2005, nog).
68: LST-ramp no; 2 (ontschepingshelling voor LST!s),aangelegd op de kop van de kaai VAN HT Schuuldok (nu Montgomerydok). 69: LST-ramp no.3 (ontschepingshelling voor landingschepen -tanks, LST, Landing Ship Tanks), aangelegd naast de door Duitsers onbruikbaar gemaakte Zeewezendoksluis. 70 en 71: laadsteigers (100x 9 m en 10x8 m) gebouwd aan het kanaal Oostende-Brugge.

A: kaai voor ASR-vedettes (Air-Sea Rescue launches - Lucht-zee reddingsboten). B: Diepwaterkaai (Cockerill kaai, herstel kaaimuren en kaaiverharding. C/ aanleg toegangsweg LST-ramp no.3. D: verbreden Esplanadastraat. E/ toegangsweg en verharde stapelvlakken. F: verbreden toegangsweg en verharde stapelvlakken. G: aanleggen verkeersplein met gescheiden rijrichtingen op het einde van het Vlotdok. H: verbreden Tweebruggenstraat en aanleg "rondpunt" aan "de Bolle". I: toegangsweg en verharde parkeerterreinen op en aan de Pakketbotenkaai en zeestation (spoorwegstation Oostende-Kaai). J:bouw aanlegsteiger voor het bunkeren van kleine vaartuigen (small vessels). K: Brits transitkamp (aan de Mahieukerne).

De haven van Oostende zal door de Royal Navy gebruikt worden als basis voor mijnenvegers en torpedoboten. Hieronder zal ook de Belgische Sectie vallen en de reddingsboten van de Royal Air Force.

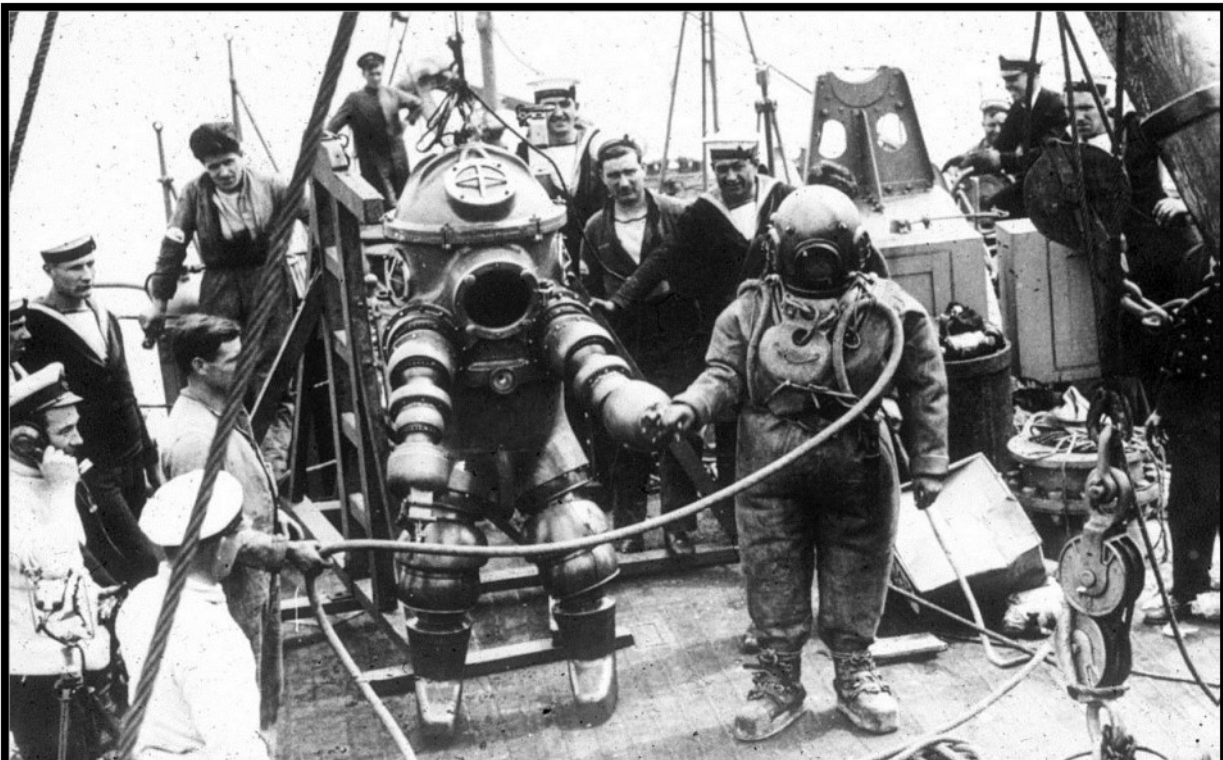
Oktober. Als voorbereiding op de aanval op Walcheren, wordt een groot aantal landings- en vuursteunvaartuigen in Oostende gestationeerd.

Om de aanvoer van voorraden voor de geallieerden te verzekeren moest de haven van Antwerpen (grote capaciteit!) bereikbaar zijn. Daarvoor diende de Scheldemonding ontzet te worden. Vanaf 9 oktober waren er aanvallen vanuit Brugge, Gent en Antwerpen, voornamelijk door Canadese landeenheden. Gezien de degelijke installaties, bezetting en felle weerstand van de Duitsers ('Breskens Pocket', Zeeuwse eilanden en kanalen) lukte dit niet snel. Anderzijds was er versnippering van middelen met de mislukte operatie 'Market Garden' (Nijmegen/Arnhem). Uiteindelijk zal in een gezamenlijke operatie, ook met de luchtmacht ('The Dyke Busters') en marine (beschieting/landing), de klus, mét grote verliezen geklaard worden begin november. Marine- en landingsvaartuigen vertrokken vanuit Oostende voor de landing op Walcheren van de Special Service Brigade met Royal Marines en Commando's, onder wie ook Belgen (Zie Herdenkingsplaat 'Raid op Walcheren' ingehuldigd in 1985 en gesitueerd op de Visserskaai rechtover het Vissersplein in Oostende).

Oostende werd ook transithaven voor gewonden en voor de Britse militairen die met verlof gingen naar GB of gedemobiliseerd werden. Dit gebeurde vanuit de toenmalige Generaal Mahieukazerne, die in 1972 de Marinekazerne Bootsman Jonsen werd.

Betrokken familie

Op 15 september 1944 wordt mijn oom Georges DeVlieghe opgevorderd door de Britten. Hij was van beroep duiker. Hij kreeg als opdracht onder water te gaan voelen waar er explosieven waren aangebracht en hun ontstekingsmechanismen te beschrijven. Oorspronkelijk was hij alleen en daarom deed hij een beroep op één van zijn schoonbroers, namelijk mijn vader Karel Goeminne. De Britten zorgden voor duikerspakken nog van het oudere type. Volgens de beschrijving van mijn oom en vader moet dit er als volgt uitgezien hebben.

Twee duikers bereiden zich voor om in 1935 het wrak van de RMS Lusitania te onderzoeken - https://nl.wikipedia.org/wiki/Duikpak#/media/File:Tritonia_Lusitania_1935.jpg

Het duikerspak bestond uit één stuk rubber met zware loden of koperen schoenen. De duiker ging door de ruime halsopening naar binnen, geholpen door twee of drie personen. Vervolgens kreeg hij een koperen halsschouderplaat opgezet die met riemen aan het duikpak werd bevestigd. Daarna kreeg hij verzwaard lood om zijn hals en lendenen gebonden. De handen staken uit het pak en het pak werd bij de polsen waterdicht gemaakt. De duiker droeg eventueel handschoenen.

Uiteindelijk kreeg hij de zware koperen duikhelm op de halsschouderplaat geschroefd en werd de rubberen luchtslang (die qua dikte vergelijkbaar is met een slang bij een tankstation) aan de helm bevestigd. Deze luchtslang werd voor alle veiligheid nog eens om zijn lichaam gedraaid, zodat bij het snelle afdalen naar de zeebodem de slang niet van zijn helm af zou worden gerukt. Dit zou voor de duiker vanzelfsprekend fataal zijn.

Een duikhelm had meestal drie kijkvensters. Soms was er een vierde venster dat schuin boven het voorvenster stond. Hierdoor kon de duiker gemakkelijker naar boven te kijken, zonder dat hij achterover moest leunen. Het was voor de zwaarbeladen duiker niet gemakkelijk om zich te bewegen met zijn pak. Daarom werd hij geholpen bij het opstaan en het zich begeven naar de bootsladder. Met behulp van een touw om zijn middel ging de duiker de bootsladder af tot het einde en sprong dan in het water.

Onmiddellijk werd aan de luchtcompressiepomp gedraaid om de duiker direct van lucht te voorzien. Het touw en de luchtslang werden ook meteen gevierd.

Door de loodzware schoenen en de loden hals- en lendengordel daalde de duiker naar de diepte tot op de zeebodem. Eenmaal onder water werd het gewicht van het duikpak en de helm vermindert door de opwaartse druk onder water. De mannen aan de luchtcompressiepomp moesten constant blijven draaien aan de wielieren, totdat de duiker terug boven water was gehesen met het trek-touw. De duikers kregen, nadat ze gestopt waren met dit systeem van duiken, nog dikwijls last van hevige hoofdpijn en migraine. Dit was te wijten aan het veelvuldig gebruik van compressie-luchttoevoer en het blootgesteld staan aan langdurige constante druk onder water. Dit was zeker het geval bij mijn oom, nonkel Georges.

Mijn vader, die om de 14 dagen bij ons in Bredene op bezoek kwam, vroeg dikwijls of we eens naar de Visserijsluis wilden rijden om een wandeling te maken. Daar heeft hij regelmatig dit verhaal verteld van hoe hij en nonkel Georges in duikerspakken naar beneden gingen op vraag van de Britten om onontpofte projectielen te betasten en terug naar boven kwamen om te vertellen wat ze voelden. Wat zien onder water, dat konden ze niet, het water was veel te troebel. Als ze onder water waren, moesten ze telkens met hun hoofd de beademingsklep openduwen om zuurstof te krijgen via de luchtslangen. Aan de hand van hun gegevens konden de Britten nagaan welk type van explosief er was aangebracht, om daarna opdracht te geven tot het loskoppelen van het ontstekingsmechanisme rond de explosieven en om rond de projectielen een lus te hangen, zodat ze niet zouden wegdrijven en later uit het water konden gevist worden.

Volgens vader heeft dat twee dagen geduurd. Bij hem thuis in Blankenberge waren ze daar niet gerust in, daar hij zeer weinig ervaring had en ze hebben hem verboden dat verder te doen. Oom Georges heeft dan de klus verder geklaard.

De Visserijsluis was achter elke sluisdeur voorzien van projectielen die moesten ontploffen bij gebruik van die deuren en deze werden ontstekingsvrij gemaakt door Georges en mijn vader. Vandaar dat deze deuren nooit ontploft zijn en intact bleven. Daardoor was Oostende vrij snel operationeel voor de landingsvaartuigen en het verder verloop van de afwikkeling van de oorlog.

Met dank aan de heer Ferdinand Gevaert voor de toegelaten overname van zijn tekeningen en bronnenmateriaal uit De Plate, oktober 2005, 'De metamorfose van de haven van Oostende', deel 3, pp.206-208.

'T LEVEN ZOALS HET WAS OP DE MAALBOTEN TUSSEN 1967 EN 1977 (Deel 2)

Arne Pyson © 2016 (copyright)

Alle foto's uit de collectie Arne Pyson, tenzij anders vermeld.

N.v.d.r. Een overzicht van de geciteerde schepen vindt de lezer in Gidsenblad 2017-1. Hieronder wordt telkens het bouwjaar tussen haakjes weergegeven.

Pakketboot 'Prince Philippe' (°1948) eind jaren '60

Op alle oude pakketboten was er veel koper als versiering aan wanden, deuren, overstap, klinken, lichtarmaturen, ... En alle bestek zoals champagne-emmers, koffie/thee- & melkkannetjes waren van zilver.

Als jonge snaken was het onze taak al die objecten 'Ship-shape and shinning' te houden, met koperpoets en wit poeder 'blanc d'Espagne' en wij maar wrijven... Als we niet hard genoeg wreven, riep de chef-steward met bijnaam 'Schuffel' naar ons: "Jongetjes, e betje mèr l'huile de bras gebruiken !!"

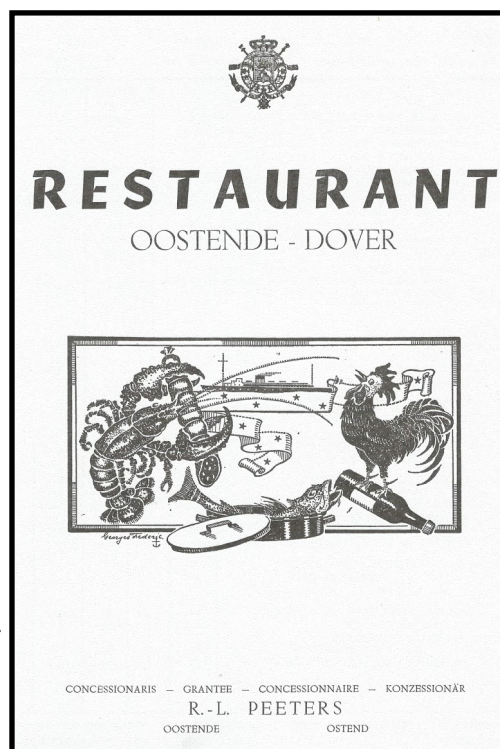
Zilveren bestek en eieren van het 'breakfast' dat ging niet samen, vorken slaan sowieso blauw uit; we moesten zeker maken dat tegen het middagmaal 'olles' weer blonk.

Als we 's morgens aan boord van de schepen kwamen, moesten we de inventaris maken d.w.z. alle voorraad zoals eten, dranken, sigaretten, enz. nazien en tellen en toen we van het schip afgingen na de dagtaak weer alles tellen.

Voor de verkoop moest onze baas van de spijsdienst R.L. Peeters, geld hebben. Maar: er waren geen kassa's aan boord; dus tellen, veel tellen om juist te kunnen 'te betalen'; te veel of overschot was onder ons te verdelen, maar te weinig was uit eigen zak te betalen...

De nieuwe brigade kwam dan op en telde opnieuw en de inventaris moest dan kloppen of het was dan opnieuw betalen uit eigen zak. Je moest er ook op letten dat de leveringen die aan boord kwamen uit het economaat en het taxfree magazijn aan de wal, ook klopten, want kwam je tekort in je 'inventaire', dan moest je zelf bijpassen. Als er werd geroepen: "camionette is doa !!", dan wist je het... 't was aan ons... de hulpjes. Zeulen met zware metalen manden, 'rinnen', met vlees; grote zware rieten manden met brood en 'waste'-zakken van 25 kilo petatten enz. 'op je bulte' in een witte vest, langs een kleine gangway die altijd scheeflag door het hoge of lage water; je brak bijna je nek. Ook doorheen regen en wind. Op de car-ferry's ook 's nachts.

Dan in Dover, tijdens onze korte rustpauze, we hadden nauwelijks tijd om te eten, een lading met zware dozen Cadburychocolade lossen. Als we er een opmerking over maakten aan de chef-steward 'Staftje' zei die steeds: "Nie zagen, speelt ollemoale gène rolle in e seksfilm, oas je mo d'hoofdrolle hét"

Aankomst in Oostende van de 'Roi leopold III' (°1956)

Roi leopold III: links de keuken voor de passagiers en rechts de toiletten van de salons

Kok 'Dikke Léon' telde alles in de keuken en deelde het resultaat, wat er restte, mee aan de chieft-steward met bijnaam 'Workel', zoals hier in dit voorbeeld: 'Kippen'. Men had als reiziger op de kaart keuze tussen 1/2 kip à la carte, of de dagschotel 1/4 kip of op een koude schotel 'Assiette Anglaise' naast 'e schelle héspe en paté' 1/8 kip ...

Dus volgde wat breuken-telwerk. Maar onze chef 'Workel' was niet zo'n rekenwonder en als hij diep in gedachten zat te rekenen en te tellen om eruit te geraken, riepen we luid "Chef...chef !!!". Hij antwoordde: "Ja wat schilt er??" ... "Drie billen is een gat en half!!" met als antwoord: "Kust me kl....!!" Maar hij was wel z'n tel kwijt en moest helemaal opnieuw beginnen de rekening te maken.

De 'Koning Albert' (°1947)

Op dit zusterschip van de 'Prince Philippe', waren er eens veel Britse groepen (Global - Cosmos - Cooks - Swantours - Wallace Arnold- enz.) aan boord. Dus volgden ze allemaal groepsmaaltijden. Voor het nagerecht was er iets nieuws toen, een reuzenwafelijns met drie kleuren/smaken in één blokje. Nu, telkens de hulpsteward ('n echte steenezel) één klant zag die z'n hoofdschotel had beëindigd, ruimde hij deze af, ging naar de keuken beneden telkens om één ijsje, i.p.v. tafel per tafel af te ruimen en een nagerecht te brengen voor 6 of 8 personen.

Dit werkte enorm op de zenuwen van onze chef-steward met bijnaam 'Kousse'. Hij zei tegen de commis brengt toch gans de diepvries naar boven (hij bedoelde natuurlijk alle inhoud i.p.v. ijsje per ijsje); nu die jongen bleef maar weg en een tijd later vroeg de chef mij: "Pyson !! awèl waar zit dien kleine?"

Ik ging kijken aan de trap die naar de keuken leidde, wat die commis uitspookte ... hij had al de bevestigingsbouten van de diepvrieskist losgemaakt en stond daar beneden te 'blèten':

"'k Kriegen dien bak niet ollène noar boven wè...".

Diezelfde jongen 'zó roend of e bolle' had wat veel saus en koffie gemorst op z'n witte stewards-vest. Zei chef 'Kousse': "Moa ventje toch, doe da vestje ekir of" Hij bedoelde natuurlijk, haal eens uw propere reservevest om aan te trekken. Vijf tellen later stond die jongen in z'n onderlijfje af te ruimen voor een volle zaal.

Soms hadden we ook de groepen van 'School Travel Service' mee aan boord. Voor enkele honderden personen: 'Soup, meat, vegetables, potatoes, dessert and tea'. Vlug, vlug, bedienen ... alles moest vlug gaan, hé. De twee koks en één afwasser konden moeilijk volgen. Om het wat vooruit te laten gaan, tussen de verschillende services of zittingen door, stuurden we sommige gebruikte 'taloren' en bestek, niet naar de afwas beneden. Maar veegden we deze proper met een servet en staken ze als reserve weg in de gordijnen van de ramen. Zodoende konden we nadien, vlugger een nieuwe zaal klaarzetten. Een nadeel was dat de collega aan de andere zijde van de zaal geen bestek meer vond om klaar te zijn voor de volgende zitting. Dus konden wij meer klanten bedienen dan hen en hadden we dus meer drinkgeld.

Ook hadden we soms grote groepen kinderen. 'Payement à bord' moest heel vlug gaan want we wilden daarna nog gewone klanten bedienen. Aan die kids verdienden we weinig: omelet, baked potatoes and tea. We moesten dan met een grote zilveren kan met de thee rondgaan; de thee kon niet vlug genoeg trekken, dus deden we wat koffie bij om te kleuren. De kok sloeg eieren in een grote emmer - waarmee we eigenlijk kuisten - met wat melk erbij om dan de samenstelling in één grote pan te kippen. En met een spatel dan de porties te verdelen op de borden.

Sjaansje, overboord en andere accidenten

Pakketboot 'Prince Philippe' (°1948) zomer 1971.

Er was veel zonnewarmte en een kalme zee en 't was windstil. Om 16 uur kwamen we aan in Oostende. Er was enorm veel volk op de dijk en op het strand. Het aantal passagiers aan boord bedroeg 1.700. Ze stonden allemaal op alle dekken aan stuurboordzijde te genieten van het uitzicht op de stad. Zoals gewoonlijk moet het schip 'zwaaien' om achteruit binnen te varen. Het werd een scherpe bocht met iets te veel snelheid met als gevolg dat het vaartuig begon te hellen en met alle gewicht aan een zijde, meer en meer slagzij begon te maken. Zo is de boot toch tussen de havenkoppen binnengelopen en gelukkig ging het merendeel van de passagiers naar bakboordzijde om beter het strand en de Visserskaai te zien. 'Sjaansje van God' voor de stabiliteit van het vaartuig of anders was het koekenbak... Toen we vast lagen kwam commandant 'Potter', die nooit dronk, in de bar - 'He was white and shaken, like à dry martini' - een grote whisky vragen en dronk die in één slok leeg van de 'spannienge'.

Prince Philippe: Salons met stewardess Verbiest

'Prince Laurent' (°1974) winter 1977.

Er waren weinig passagiers, wel wat vrachtwagens. Omstreeks de middag legde commandant 'Méuus' aan in Dover Western-Docks. Ik was verkoper in de shop op het hoofddek beneden vooraan. Het schip vaarde achteruit de haven binnen. In die tijd sloot ik de taxfree-shop om boven in de bar m'n collega Willy te gaan helpen de tafeltjes af te ruimen en proper te maken. De schroeven reageerden niet op het bevel 'vooruit' slaan, om de ferry af te remmen. Zodoende kwam het vaartuig met volle kracht terecht tegen de helling met de betonnen blokken, aan het eind van de kade. Daarop vloog ik over een tafel en hoorde geluid van brekend glas en een geroep en getier. 't Sloeg a men èrte' Niet wetend wat er gebeurde, klauterde ik recht en ging naar m'n vriend achter de bar kijken: 't Lag d'oal kop over klooten kapot op de groend'. We sloten de bar en gingen kijken naar het restaurant: alle tafels leeg gevaagd, bestek, borden, bloemenvaasjes, tafelnappen... alles maar dan ook alles op de grond. De chef-steward bijnaam 'Schoe' zat op de grond naast z'n stoel, onwezenlijk voor zich uit te staren van 't verschot'.

Een enorme ravage en dan hadden we de snackbar en keuken nog niet gezien... De ontvanger van de selfservice had een 'gabbe' in z'n kop, De roomsoezen plakten aan de spiegels en glazen wanden van de toonbank en bierflesjes dreven in de melk.

De chef-kok 'Procureurtje' was verbrand aan z'n been door het hete frituurvet dat uit de ketels omhoog was gespoten. En afwasser 'Zotte Berten' in de pantry stond tot aan z'n enkels in een soort wit landschap, dit bleken allemaal gebroken borden te zijn. Niet te bevatten, de koelruimtes, de 'lockers' met drank, voorraad droge voeding, vlees, vis, frigo's, ... Alles lag door elkaar, op elkaar, verpletterd en kapot.

Wij naar de taxfree, we werden beneveld van de alcohol dampen bij het openen van de deur. Ongelooflijk wat een zootje, wat een stank. De kapotte flesjes parfum dreven in de plakkerige Cointreau, Elixir en andere likeuren, Flessen advocaat gebroken, die smurrie kleefde zelfs aan wanden en plafond. Mijn 'fond-de-caisse' munten (wisselgeld) die in houten blokken op de toonbank stonden, lagen rondgezaaid op de vloer tussen de gebroken flessen 'Grand-Marnier' en Benedictine. Gelukkig geen enkele passagier gewond geraakt. We zijn daar 3 dagen blijven liggen, de ondergarage was geblokkeerd omdat de assen van de vrachtwagens gebroken waren door de schuivende lading vezelplaten. Hun lading leunde tegen het schut en de zijwanden van het vaartuig. Een gespecialiseerde Engelse privéfirma is dan met rubberen opblaasballons afgekomen om die trucks te komen rechtzetten en het schip verder te kunnen lossen.

Blijkbaar was dit nog eerder gebeurd met andere schepen, zoals de '**Prince Philippe**' op de betonnen blokken tijdens een storm in 1953.

En '**Prinses Paola**' met de commandant bijgenaamd 'Stalen Pinne' heeft er ook op gezeten, maar dan hadden ze zelfs een nieuwe achtersteven nodig.

De 'carré' alias de eetzaal van de matrozen was toen helemaal ingedeukt!

Ook in Oostende gebeurde wat. Toen onze commandant 'E. Prumme' aan boord van de car-ferry '**Prinses Josephine Charlotte**' eind september 1967, bij het verhalen (= vervaren, van plaats veranderen) van haar ligplaats de vedette (verbindingsschip) aan het station de grond inboorde, gaf hij als commentaar: 'Het was een pruim' (ik had geluk) en zo verdiende hij zijn bijnaam.

'Koningin Elizabeth' (°1957) storm meer dan 9 beaufort.

Ik was 'débarrasseur' in de snackbar achteraan het schip. Door het slechte weer, alle passagiers waren zeeziek, was er niet zo veel te doen. Opeens hoorden we een oorverdovend lawaai, precies een bom die ontplofte. Iedereen en alles in het zaaltje was 'lékende nat'. In de toonbank dreven de sandwiches, gebakjes en chocolade in het zeewater. Een dik (3 à 4 cm) glazen raam was ingeslagen door een golf en dit uitzonderlijk in de zijde van het achterschip. In de winter werden er wel metalen platen voor de ramen geschroefd, helemaal vooraan het schip, in de bar. Deze sloegen soms ook door bij een 'kopsteker'. Maar aan de zijkant, dat was niet normaal. Achteraf sprak de eerste luitenant over momenten van 12 beaufort en golfhoogten van 14 meter.

'Koning Albert' (°1947)

Commandant 'Lange Jan' waarschuwde ons vóór het vertrek: "Alles vaste schorren want zware storm" In de snackbar waren de twee zware, houten toegangsdeuren met glazen middenstuk en koperen handvaten op de haak gezet. Bij een férme kopsteker sloegen de haken uit de wand en waren er geen glazen middenstukken meer. In het restaurant zaten de stoelen door middel van een spanschroef onderaan vast aan de vloer. Door diezelfde slag kwam aan de middentafel een stoel met een zwaarlijvige vrouw op los en ze lag direct met stoel en al en met de benen wijd open in de uiterste hoek van de zaal.

'Reine Astrid' (°1958) winter 1969

Het schip met commandant bijgenaamd 'Kongo-neutje' sloeg bij het binnenvaren van Oostende, tijdens een zware storm, aan de kop van het oosterstaketsel een bres van meer dan acht meter. 't Oosterhoofd' kreeg later smalend de bijnaam 'Avenue Larose'

Prinses Paola (°1966) laatste uitsluitend passagiersschip tijdens een storm

‘Artevelde’ (°1958)

Vertrek uit Oostende rond 10 uur.

Na een plechtige communiefeest had een collega steward, nog wat onder invloed, liefdesverdriet.

Het schip was juist tussen de koppen en hij zei ons: ‘k Gon noa me kot’

Hij ging naar het achterdek en sprong overboord om naar het strand te zwemmen.

Helaas kwam hij in de schroef terecht en er was geen redden meer aan.

Hetzelfde schip een tijd later.

We deden dan ‘de 36 uren’. Tijdens de heenreis was het wat kalm en de chef-steward liet enkele mannen toe om wat te gaan rusten. Om in de ‘Pick’s’, onze slaapruidten, die onder de waterlijn lagen, te komen was men verplicht om door een zware waterdichte deur te stappen. Die werd geopend met een hydraulisch systeem door een handel over te trekken. Je moest wachten tot de deur helemaal open stond, voordat je met de andere hand de tweede hendel kon vasthouden, om dan door de deur te kunnen stappen. Ongelukkig genoeg was er een luchtbel in het systeem, die een jonge collega bij het doorstappen fataal werd. De deur sloeg plots dicht en hij zat ertussen.

Ik heb eigenlijk nooit graag gevaren op dit schip, het zat vol met kakkerlakken ofte ‘cockroaches’. Als men een schuif opentrok in de Pantry, dan vielen ze er met pakken onderaan af. En trapte men toevallig op ééntje, dan kraakte het onder je voeten, maar ze liep verder. Ze zaten zelfs in je schoen toen je uit bed opstond, niet uit te roeien, die beesten.

‘Schaep’ had z’n wagen aan het station staan. Het schip ‘Prins Albert’ ging verhalen (= vervaaren) naar de oosteroever, maar om z’n collega’s te kunnen ophalen met z’n wagen, sprong ‘Theo’ op de kade toen de gangway reeds weggetrokken was en brak zijn beide hielen; die man heeft nooit meer gevaren.

Car-ferry ‘Roi Baudouin’ (°1965)

Het schip vertrok in de namiddag uit Oostende met een 100-tal reizigers. In Dover kon het door de storm niet binnen. Uren blijven wachten maar de wind wakkerde aan en het vaartuig moest noodgedwongen terug naar z’n thuishaven. In Oostende stond er zware zeeegang en na veel proberen geraakte het schip ook hier niet in de haven. Weer uren wachten. Iedereen zeeziek natuurlijk. Na verloop van tijd besliste den ouwen om naar de rede van Vlissingen te varen om er te gaan schuilen. Ondertussen zaten we al meer dan 30 uur in zee. Toen de storm wat afnam, moesten de loodsdiensten op de Schelde het schip bevoorraden met brood, alvorens het terugvaarde naar Oostende.

ZEEVIS GROOT- & KLEINHANDEL

Van Haudt Patrick - Van De Wynckel Christa

VISMIJNLAAN 134-135

8400 Oostende

T vismijn 059 32 19 95

F 059 33 19 95

OPENINGSTIJDEN:
ma-di-wo: 8u - 16u
do: 8u - 13u
vrij: 8u - 16u
za: 8u - 13u
zo: sluitingsdag

